

Zakłady Ubezpieczeń

Art. 2 pkt 1 lit. j

12/01/2010 r.

Czy broker ubezpieczeniowy, wykonujący czynności w imieniu lub na rzecz klienta jest instytucją obowiązaną?

Odpowiedź: Zgodnie z przepisami art. 2 pkt 1j *ustawy*, instytucjami obowiązany są zakłady ubezpieczeń w zakresie ubezpieczeń na życie, w tym ubezpieczycieli krajowych, główne oddziały ubezpieczycieli z państwa niebędącego członkiem Unii Europejskiej, oddziały ubezpieczycieli z państwa członkowskiego Unii Europejskiej, pośredników ubezpieczeniowych w zakresie ubezpieczeń na życie, chyba że za ich działania odpowiedzialność ponosi ubezpieczyciel, wykonujące transakcje w rozumieniu przepisów art. 2 pkt 2 *ustawy*.

Wymieniony przepis odnosi się m.in. do pośredników ubezpieczeniowych, którymi zgodnie z art. 2 ust. 2 *ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym* są agenci ubezpieczeniowi i brokerzy ubezpieczeniowi.

Pośrednictwo ubezpieczeniowe zaś polega na wykonaniu przez pośrednika za wynagrodzeniem czynności faktycznych lub czynności prawnych związanych z zawarciem lub wykonaniem umów ubezpieczenia.

W związku z powyższym zgodnie z *ustawą* broker ubezpieczeniowy jest instytucją obowiązaną jako pośrednik ubezpieczeniowy, jedynie w zakresie ubezpieczeń na życie, i ciąży na nim wszystkie obowiązki wynikające z *ustawy*. Tak więc w przypadku, w którym broker przyjmuje składkę ubezpieczeniową od klienta, wówczas zobowiązany jest zarejestrować taką transakcję o ile spełnia ona przesłanki określone w art. 8 ust. 1 *ustawy*, który mówi, że obowiązek rejestracji transakcji spoczywa na instytucji obowiązanej przeprowadzającej transakcję. Przeprowadzeniem zaś transakcji zgodnie z brzmieniem art. 2 pkt 1e *ustawy* jest wykonanie zlecenia lub dyspozycji klienta.

Postanowienia zapisu *ustawy* „chyba, że za ich działania odpowiedzialność ponosi ubezpieczyciel” – odnoszą się do agenta ubezpieczeniowego świadczącego usługi pośrednictwa na rzecz dwóch lub więcej zakładów ubezpieczeń (multiagentów), których odpowiedzialność ukształtowana jest na zasadach określonych w art.11 ust. 2 *ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym*, którzy także są oddzielnymi instytucjami obowiązany.

15/02/2010 r.

W Ustawie art. 2 ust. 1 lit.j. zawarte jest stwierdzenie, iż instytucją obowiązaną jest pośrednik ubezpieczeniowy „chyba, że za jego działania odpowiada ubezpieczyciel”. W przeciwnym razie agent ubezpieczeniowy jest instytucją obowiązaną. Czy zatem agent ubezpieczeniowy wykonujący czynności ubezpieczeniowe na rzecz więcej niż jednego zakładu ubezpieczeń w zakresie tego samego działu ubezpieczeń, zgodnie z załącznikiem do ustawy o działalności ubezpieczeniowej (multiagent), z uwagi na treść art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym jest pośrednikiem ubezpieczeniowym, stanowiącym instytucję obowiązaną? Czy przy interpretacji rozkładu odpowiedzialności za działania pośrednika ubezpieczeniowego,

o którym mowa w art. 2 ust. 1 lit.j Ustawy *in fine*, prawidłowym jest oparcie się tylko na wykładni przepisu art. 11 powołanej ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym i odpowiednich przepisów prawa cywilnego dotyczących odpowiedzialności za szkodę?

Odpowiedź: Zgodnie z art. 2 ust. 1 lit. j. *ustawy*, pośrednicy ubezpieczeniowi w zakresie ubezpieczeń na życie są instytucjami obowiązany, chyba że za ich działania odpowiedzialność ponosi ubezpieczyciel. W sytuacji, w której agent ubezpieczeniowy wykonuje czynności ubezpieczeniowe w zakresie ubezpieczeń na życie na rzecz więcej niż jednego zakładu ubezpieczeń (multiagent) i zakłady te nie ponoszą za jego działanie odpowiedzialności, agent ubezpieczeniowy jest instytucją obowiązana.

art. 2 pkt 1a lit. a

15/02/2010 r.

Jak należy interpretować sprawowanie kontroli nad klientem albo posiadanie wpływu na osobę fizyczną w imieniu której przeprowadzana jest transakcja lub prowadzona jest działalność, w rozumieniu definicji beneficjenta rzeczywistego (art. 2 pkt 1 a lit. a Ustawy)? Czy należy to odnosić tylko do zależności o charakterze prawnym czy również pozaprawnym?

Odpowiedź: Sprawowanie kontroli nad klientem albo posiadanie wpływu na osobę fizyczną, w imieniu której przeprowadzana jest transakcja lub prowadzona jest działalność, w kontekście definicji beneficjenta rzeczywistego (art. 2 pkt. 1a lit. a *ustawy*) należy rozumieć przede wszystkim w kategoriach prawnych, chyba, że instytucja obowiązana będzie w posiadaniu informacji świadczących o innym (nieformalnym) charakterze kontroli lub wpływie, uzyskanych np. podczas nawiązywania stosunków gospodarczych lub przeprowadzania transakcji.

Art. 2 pkt 1b

12/01/2010 r.

Co należy rozumieć poprzez podmiot świadczący usługi finansowe zdefiniowany w art. 2 pkt 1b *ustawy*?

Odpowiedź: Podmiot świadczący usługi finansowe jest równoznaczny z podmiotami wskazanymi w art. 3 *III dyrektywy* w zakresie definicji instytucji kredytowej i instytucji finansowej. Do takich podmiotów zaliczają się niektóre instytucje obowiązane mające siedzibę na obszarze UE albo państwa równoważnego. Kryterium uznania czy dana instytucja spełnia przesłanki bycia podmiotem świadczącym usługi finansowe, jest zakres prowadzonej przez nią działalności, określony w art. 2 pkt 1b *ustawy*, tj. np. udzielanie kredytów, zawieranie umów leasingu finansowego.

Art. 2 pkt 1d

29/03/2010 r.

Jak należy prawidłowo interpretować pojęcie stosunków gospodarczych zakładu ubezpieczeń na życie z klientem (art. 2 pkt 1d *ustawy*), tj. czy przez te stosunki dla ubezpieczyciela należy rozumieć wyłącznie relacje gospodarcze wynikające z umów ubezpieczenia, zwłaszcza wobec obowiązków z art. 8b ust. 3 pkt 3 i 4 *ustawy*? Jak należy rozumieć bądź definiować, wymienioną w art. 2 pkt 1d *ustawy* przesłankę -

rokowań danego stosunku gospodarczego na długotrwałą współpracę (zakładu ubezpieczeń na życie z klientem), tj czy długotrwałą będzie współpraca odpowiadająca umownemu okresowi trwania danego kontraktu, czy sumą rozpoczynającego się stosunku z okresami trwania dotychczasowych?

Odpowiedź: Pojęcie „stosunków gospodarczych” na gruncie przepisów *ustawy* oraz Dyrektywy 2005/60 WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie przeciwdziałania korzystaniu z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu (Dz. Urz. UE L 309/15 z 25.11.2005) zwanej dalej *Dyrektywą*, oznacza stosunki zawodowe lub handlowe, **związane z działalnością instytucji obowiązanym**, które w momencie nawiązywania kontaktów z klientem rokują nadzieję na długotrwałe ich utrzymywanie. Za długotrwałą współpracę z klientem można uznać współpracę odpowiadającą umownemu okresowi trwania danego kontaktu, także poprzedzonego okresem trwania dotychczasowych kontaktów z tym klientem.

Przyjęte w tym zakresie przez instytucje obowiązaną rozwiązania powinny znaleźć odzwierciedlenie w procedurze wewnętrznej.

Art. 2 pkt 1f

29/03/2010 r.

Jak prawidłowo należy definiować przesłankę miejsca zamieszkania, użytą w art. 2 pkt 1f ustawy w celu ustalenia czy dana osoba jest zajmującą eksponowane stanowisko polityczne, dla tych osób które swoją aktywność życiową realizują na terenie co najmniej dwóch państw, zwłaszcza jeżeli pobyt na terenie jednego z nich nie ma charakteru ciągłego, np. w przypadku aktualnego Przewodniczącego Parlamentu Unii Europejskiej, eurodeputowanych, pracowników placówek dyplomatycznych, żołnierzy przebywających na misjach wojskowych?

Odpowiedź: Zgodnie z art. 9e ust. 5 *ustawy*, instytucje obowiązanym mogą przyjmować oświadczenia na piśmie, czy dany klient jest osobą zajmującą eksponowane stanowisko polityczne. W oświadczeniu tym powinno znaleźć się odniesienie do miejsca zamieszkania klienta. Zgodnie z art. 25 *ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 1964 r. Nr 16, poz. 93 ze zm.)* miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu. Oświadczenie klienta pozwoli na zweryfikowanie przez instytucję obowiązaną czy w danym przypadku spełniona została przesłanka zawarta w art. 2 pkt 1f *ustawy*, odnosząca się do miejsca zamieszkania poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 2 pkt 2

15/02/2010 r.

W jaki sposób zakłady ubezpieczeń powinny traktować ubezpieczenia grupowe, czy jako wiele podobnych, pojedynczych umów ubezpieczenia z tym samym ubezpieczającym i różnymi ubezpieczonymi i beneficjentami, czy jako jedną umowę z wieloma składkami, w której występuje jeden ubezpieczający i wielu ubezpieczonych oraz wielu beneficjentów? Czy zakład ubezpieczeń zobowiązany jest rejestrować składki ubezpieczeniowe napływające do zakładu ubezpieczeń z tytułu zawarcia umowy ubezpieczenia?

Odpowiedź: Zawarcie umowy ubezpieczenia nie stanowi transakcji w rozumieniu art. 2 pkt 2 *ustawy*. W świetle art. 8 ust. 1 *ustawy* obowiązek rejestracji transakcji spoczywa na instytucji obowiązanej przeprowadzającej transakcję. W związku z tym zakład ubezpieczeń nie jest zobowiązany do rejestrowania składek ubezpieczeniowych napływających na rachunek zakładu ubezpieczeń z tytułu zawarcia umowy ubezpieczenia. Wpłatę składki zarejestruje instytucja obowiązana przeprowadzająca transakcję, np. bank. W sytuacji, gdy składka z tytułu zawarcia umowy zostanie wpłacona bezpośrednio w kasie zakładu ubezpieczeń, wówczas zakład ubezpieczeń, jako instytucja przeprowadzająca transakcję, zobowiązany będzie do zarejestrowania transakcji. W przypadku, gdy zakład ubezpieczeń będzie przeprowadzał transakcję wypłaty świadczenia (np. wypłata odszkodowania) zobowiązany będzie do rejestracji transakcji. Jednocześnie należy pamiętać o obowiązku rejestracji transakcji przeprowadzanej przez zakład ubezpieczeń w sytuacjach, o których jest mowa w art. 8 ust. 3 i 3a *ustawy*, tj. gdy okoliczności transakcji wskazują, że może ona mieć związek z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu.

art. 2 pkt 4

29/03/2010 r.

Czy rachunek na którym zapisywane są jednostki funduszy kapitałowych, powiązanych z umową ubezpieczenia, prowadzony przez zakład ubezpieczeń na życie można uznać za rachunek, w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy?

Odpowiedź: Rachunek, na którym zapisywane są jednostki funduszy kapitałowych, powiązanych z umową ubezpieczenia, prowadzony przez zakład ubezpieczeń można uznać za rachunek w rozumieniu art. 2 pkt 4 *ustawy*.

Art. 8 ust. 1

12/01/2010 r.

Jak należy zarejestrować transakcję produktu ubezpieczeniowego, jakim jest ubezpieczenie grupowe na życie i dożycie, oferowane przez towarzystwo ubezpieczeniowe za pośrednictwem banku? Środki pieniężne od osób fizycznych są wpłacane do banku, z kolei bank przekazuje środki łącznie od wielu klientów na rzecz ubezpieczyciela lub bank opłaca składkę ze swoich środków.

Odpowiedź:

- 1) W przypadku ubezpieczenia grupowego na życie, gdy bank zawarł umowę z towarzystwem ubezpieczeniowym oraz gdy bank wpłaca na rzecz towarzystwa ubezpieczeniowego własne środki pieniężne w kwocie przekraczającej równowartość 15 000 euro transakcja podlega rejestracji w następujący sposób:
 - podmiotem, który wydaje dyspozycję jest osoba fizyczna działająca w imieniu banku,
 - podmiotem, w imieniu którego wydana jest dyspozycja jest bank.
 - beneficjentem jest towarzystwo ubezpieczeń.
- 2) W przypadku wypłaty przez towarzystwo ubezpieczeń odszkodowania klientowi lub osobie wskazanej przez niego w polisie, w kwocie, której równowartość przekracza 15 000 euro, transakcja podlega rejestracji w następujący sposób:

- podmiotem, który wydaje dyspozycję jest osoba fizyczna - klient lub osoba wskazana w polisie (lub osoba fizyczna będąca pełnomocnikiem),
 - podmiotem, w imieniu którego wydana jest dyspozycja jest osoba fizyczna - klient lub osoba wskazana w polisie,
 - beneficjentem jest osoba fizyczna - klient lub osoba wskazana w polisie.
- 3) W przypadku produktu ubezpieczeniowego tzw. „dożycia” sprzedawanego przez towarzystwo ubezpieczeń za pośrednictwem banku, środki pieniężne wpłacane przez osobę fizyczną za pośrednictwem banku na rzecz towarzystwa ubezpieczeń w kwocie przekraczającej równowartość 15 000 euro podlegają rejestracji w następujący sposób:
- podmiotem, który wydaje dyspozycję jest osoba fizyczna, która zawarła umowę „dożycia” (lub osoba fizyczna będąca pełnomocnikiem),
 - podmiotem, w imieniu którego wydana jest dyspozycja jest osoba fizyczna, która zawarła umowę „dożycia” ,
 - beneficjentem jest towarzystwo ubezpieczeń.
- 4) W przypadku wypłaty przez towarzystwo ubezpieczeń kwoty z tytułu „dożycia” klientowi lub osobie wskazanej przez niego w polisie, której równowartość przekracza 15 000 euro, transakcja podlega rejestracji w następujący sposób:
- podmiotem, który wydaje dyspozycję jest osoba fizyczna - klient lub osoba wskazana w polisie (lub osoba fizyczna będąca pełnomocnikiem),
 - podmiotem, w imieniu którego wydana jest dyspozycja jest osoba fizyczna - klient lub osoba wskazana w polisie,
 - beneficjentem jest osoba fizyczna - klient lub osoba wskazana w polisie.

29/03/2010 r.

Czy w rozumieniu ustawy i w świetle dotychczasowych interpretacji GIIF prawidłową jest wykładnia, iż w przypadku dokonania w banku wpłaty na rachunek bankowy zakładu ubezpieczeń, z tytułu składki ubezpieczeniowej, zakład ubezpieczeń na życie zwolniony jest z obowiązków, o których mowa w art. 8a ustawy, art. 8b ustawy oraz obowiązków związanych z rejestracją transakcji?

Odpowiedź: Transakcję wpłaty z tytułu składki ubezpieczeniowej na rachunek bankowy zakładu ubezpieczeń przeprowadza bank, a zatem na banku ciąży obowiązek rejestracji transakcji w trybie art. 8 ust. 1 *ustawy* (o ile transakcja spełnia ustawowe przesłanki). Zakład ubezpieczeń nie przeprowadza powyższej transakcji, w związku z tym nie ma podstaw do zastosowania przez niego art. 8a *ustawy* dotyczącego dokonywania analiz przeprowadzanych transakcji. Natomiast środki bezpieczeństwa finansowego należy stosować nie tylko w przypadku przeprowadzania transakcji, ale także i innych wskazanych m.in. w art. 8b ust. 5 *ustawy* sytuacjach, np. przy zawieraniu przez zakład ubezpieczeń umowy z klientem. Ponadto, zakład ubezpieczeń nie przeprowadza powyższej transakcji, w związku z tym nie ma podstaw do zastosowania przez niego art. 9i ust. 1 *ustawy*, który stanowi o możliwości nie stosowania art. 8b ust. 3 pkt 1-3.

Czy zgodnie z art 8 ust 1e pkt 6 Ustawy zakład ubezpieczeń jest zwolniony z rejestracji transakcji powyżej progu 15000 Euro w przypadku ubezpieczeń bancaassurance, w których to bank jest klientem lub agentem?

Odpowiedź: W związku z art. 8 ust. 1e pkt 6 *ustawy* oraz art. 9d ust. 1 pkt 2b oraz pkt 2c *ustawy*, nie podlegają rejestracji transakcje, których równowartość przekracza 15 000 euro (w tym transakcje powiązane) przeprowadzane przez zakład ubezpieczeń z tytułu:

- umów ubezpieczenia na życie, w przypadku, gdy składka roczna nie przekracza równowartości 1 000 euro lub składka jednorazowa nie przekracza równowartości 2 500 euro oraz

- polis ubezpieczeniowych występujących w powiązaniu ubezpieczeniem emerytalnym, o ile warunki ubezpieczenia nie zawierają klauzuli o odpłatnym zrzeczeniu się przez ubezpieczonego praw wynikających z polisy oraz o ile polisy te nie mogą być użyte jako zabezpieczenie kredytu lub pożyczki.

W świetle powyższego, zakład ubezpieczeń nie będzie miał obowiązku rejestracji przeprowadzanej przez niego transakcji, której równowartość przekracza 15 000 euro, o ile spełnione zostały przesłanki wskazane powyżej.

12/01/2010 r.

Czy w odniesieniu do zakładu ubezpieczeń znajdzie zastosowanie wyłączenie wskazane w art. 8 ust. 1e pkt 1 i 2 *ustawy*?

Odpowiedź: Zakład ubezpieczeń nie może korzystać z wyłączenia o którym mowa w art. 8 ust. 1 e pkt 1 i 2 *ustawy* z uwagi na fakt, że wyłączeniu tym, zawarto zdefiniowaną w art. 2 ust. 4 *ustawy* instytucję rachunku, który może być prowadzony jedynie przez określone podmioty, do których nie zalicza się zakład ubezpieczeń. W sytuacji gdy klient wnioskuje o przekazanie kwoty świadczenia należnego z umowy ubezpieczenia na poczet innej umowy ubezpieczenia w tym samym towarzystwie ubezpieczeniowym transakcja taka podlega rejestracji na zasadach określonych w art. 8 ust. 1 *ustawy*.

12/02/2010 r.

Czy zwolnienie z obowiązku rejestracji transakcji, których równowartość przekracza 15 000 euro dotyczy także transakcji polegających na dokonaniu wpłaty gotówkowej (na wskazany rachunek bankowy towarzystwa) kwoty składki należnej z umowy ubezpieczenia?

Odpowiedź: Na zakładach ubezpieczeń nie ciąży obowiązek rejestracji przelewów przychodzących de facto obsługiwanych przez bank obsługujący rachunki zakładu ubezpieczeń, z uwagi na fakt, że bank jako instytucja obowiązana przeprowadza transakcję jest zobowiązana do jej zarejestrowania w przypadku spełnienia określonych *ustawą* przesłanek. Należy zauważyć, że powyższe nie zwalnia zakładu ubezpieczeń z obowiązku zarejestrowania transakcji spełniającej przesłanki określone w art. 8 ust. 1 *ustawy* w związku z podpisaniem umowy ubezpieczenia, o ile płatna jest gotówką w kasie.

29/03/2010 r.

Czy pojęcie „gospodarki własnej instytucji obowiązanyc”, użyte w art. 8 ust. 1e pkt 4 ustawy, dla zakładu ubezpieczeń na życie obejmuje wyłącznie wszelkie, inne operacje, czynności, transakcje poza zawarciem i realizacją umów ubezpieczenia?

Odpowiedź: Pojęcie „gospodarka własna” użyte w art. 8 ust. 1e pkt 4 *ustawy* w odniesieniu do transakcji, obejmuje swym zakresem transakcje, które nie są związane z obsługą klientów, są natomiast bezpośrednio związane z prowadzeniem przez instytucję obowiązaną działalności gospodarczej, np. transakcje z tytułu opłaty za użytkowanie lokalu lub z tytułu wynagrodzeń pracowników.

8 ust. 3a

22/02/2010 r.

Jak interpretować art. 8 ust. 3a w kontekście zakładów ubezpieczeń?

Odpowiedź: Zgodnie z art. 8 ust. 3a *ustawy* zakład ubezpieczeń, w sytuacji, gdy nie przyjmuje dyspozycji lub zlecenia klienta do przeprowadzenia transakcji i jednocześnie wie lub przy zachowaniu należytej staranności powinien wiedzieć o transakcji w związku z wykonywaniem umowy z klientem, ma obowiązek zarejestrować transakcję mającą związek z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu.

29/03/2010 r.

Czy obowiązek opisany w art. 8 ust. 3a ustawy dotyczy tylko sytuacji posiadania wiedzy przez zakład ubezpieczeń na życie o transakcji związanej z wykonaniem umowy z klientem, czy również rozciąga się na wiedzę posiadaną przez tę instytucję, ale w związku tylko z przygotowaniem do zawarcia umowy (zakładając, że umowa nigdy nie została zawarta)?

Odpowiedź: Art. 8 ust. 3a *ustawy* zakłada, że instytucja obowiązana wykonuje umowę z klientem i ze względu na tą okoliczność instytucja obowiązana wie lub przy zachowaniu należytej staranności powinien wiedzieć, że okoliczności transakcji (która nie została jej zlecona do przeprowadzenia) wskazują, iż może mieć ona związek z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu. Zatem możliwe jest zastosowanie trybu rejestracji transakcji, o którym mowa w art. 8 ust. 3a *ustawy*, w sytuacji wykonywania przez zakład ubezpieczeń umowy z klientem. Jednocześnie w okolicznościach wskazanych w art. 8 ust. 3a *ustawy*, gdy instytucja obowiązana nie podpisała umowy z klientem, znajduje zastosowanie art. 304 § 1 *ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego* (Dz. U. Nr 89, poz. 555 ze zm.), zgodnie z którym każdy dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub Policję. Przepis art. 191 § 3 *Kodeksu postępowania karnego* stosuje się odpowiednio.

29/03/2010 r.

Czy zakład ubezpieczeń, w tym życiowy jako instytucja obowiązana, który stwierdził uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa z art. 299 k.k. lub art. 165a k.k., może samodzielnie złożyć zawiadomienie o tych przestępstwach do organów ścigania,

działając na podstawie przepisów k.p.k.? Jak wówczas kształtują się dalsze obowiązki zakładu jako instytucji obowiązanej, wynikające z ustawy?

Odpowiedź: W przypadku, gdy zakład ubezpieczeń stwierdzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa z art. 299 lub 165a *ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny* (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 533 ze zm.), jest zobowiązany do stosowania przepisów *ustawy*, w szczególności do realizowania obowiązków wynikających z art. 8 ust. 3 i 3a oraz art. 16 i nast. *ustawy* we współpracy z Generalnym Inspektorem Informacji Finansowej, który jest organem administracji rządowej właściwym w sprawach przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

Art. 8a

15/02/2010 r.

Jakie są kryteria bieżącej analizy przeprowadzanych transakcji, o której mowa w art. 8a Ustawy? Czy do czasu wprowadzenia w instytucji obowiązanej zmian w procedurach wewnętrznych, o których mowa w art. 16 ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 166, poz. 1317), obowiązek wymienionej analizy istnieje? Czy może on sprowadzać się tylko do analizy, w zakresie niezbędnym do wykonania obowiązków z art. 8 ust. 1 i ust. 3 oraz art. 16 Ustawy?

Odpowiedź: Ustawodawca zakłada, że w ramach wykonywania obowiązków ustawowych instytucja obowiązana będzie dokonywała dwóch rodzajów analiz, co wynika m.in. z art. 8a ust. 1 w powiązaniu z art. 8 ust. 3 i art. 16 i nast. *ustawy* oraz art. 8b ust. 1 *ustawy*, do którego można odnieść art. 10a ust. 3 *ustawy*.

Art. 8a ust. 1 *ustawy* wprowadził obowiązek dokumentowania wyników bieżących analiz przeprowadzanych transakcji. Analiza przeprowadzanych transakcji ma na celu typowanie transakcji, które mogą mieć związek z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu. Przy typowaniu ww. transakcji instytucja obowiązana, obok stosowanych dotychczas kryteriów, może posilkować się kryteriami służącymi określeniu wysokości ryzyka, wskazanymi w art. 10a ust. 3 *ustawy*. Należy jednak podkreślić, iż obowiązek dokumentowania wyników analiz (o których mowa w art. 8a ust. 1 *ustawy*) wszedł w życie 22 października 2009 r., natomiast obowiązek oceny ryzyka wchodzi w życie z dniem wprowadzenia przez instytucje obowiązane procedury wewnętrznej, a zatem nie później niż 22 kwietnia 2010 r.

29/03/2010 r.

Prosimy o potwierdzenie prawidłowości wykładni, iż zakład ubezpieczeń na życie w procedurze, o której mowa w art. 10a ustawy uprawnionym jest do samodzielnego określenia formy, zakresu oraz sposobu dokumentowania wyników bieżącej analizy (art. 8a ustawy)? Czy ewentualnie jest związany tutaj jakimiś ograniczeniami ustawowymi?

Odpowiedź: Art. 8a *ustawy* nakłada obowiązek prowadzenia bieżącej analizy przeprowadzanych transakcji oraz dokumentowania jej wyników analiz. Instytucji

obowiązanej pozostawiona została decyzja w przedmiocie wybór formy dokumentowania (pomiędzy formą papierową lub elektroniczną). Decyzja ta powinna znaleźć odzwierciedlenie w procedurze wewnętrznej, także w odniesieniu do szczegółów dotyczących sposobu realizacji obowiązku przeprowadzania analizy, o której mowa w art. 8a ust. 1 *ustawy* oraz jej dokumentowania. Państwa propozycja w tym zakresie jest prawidłowa.

Art. 8b ust. 1

12/01/2010 r.

Kiedy powinna być dokonywana ocena ryzyka, o której mowa w art. 8b ust. 1 *ustawy*, w odniesieniu do klientów, którzy zawarli umowy po dacie wejścia w życie nowelizacji?

Odpowiedź: Stosowna analiza i ocena ryzyka winna być dokonana najszybciej jak to możliwe. Data wejścia w życie w instytucji obowiązanej procedur w brzmieniu zgodnym z *ustawą* (najpóźniej do 23 kwietnia 2010 r.) jest datą, od której powinna być przeprowadzana analiza dla wszystkich klientów, z którymi instytucja obowiązana zawrze umowę. W odniesieniu do klientów, którzy zawarli umowę przed wprowadzeniem w życie procedur w brzmieniu zgodnym z *ustawą*, analiza i ocena ryzyka winna zostać przeprowadzana do 22 października 2010 r.

15/02/2010 r.

Czy i w jaki sposób wykonywać środki bezpieczeństwa finansowego w stosunku do osoby reprezentującej klienta?

Odpowiedź: Zgodnie z art. 8b ust. 1 *ustawy* instytucja obowiązana powinna stosować środki bezpieczeństwa finansowego wobec swoich klientów. W stosunku do osoby reprezentującej klienta mają zastosowanie przepisy dotyczące identyfikacji, zawarte w art. 9 ust. 1 *ustawy*.

Jednocześnie należy zauważyć, iż w sytuacji, w której pełnomocnikiem klienta byłaby osoba zajmująca eksponowane stanowisko polityczne, zasadne jest rozważenie przez instytucję obowiązaną zakwalifikowanie do odpowiedniego poziomu ryzyka prania pieniędzy w kontekście ewentualnego podjęcia decyzji o zastosowaniu wzmożonych środków bezpieczeństwa finansowego.

Art. 8b ust. 3

15/02/2010 r.

Jak definiować należyta staranność ubezpieczyciela w odniesieniu do np. beneficjenta rzeczywistego, identyfikacji klienta? Czy należyta starannością jest badanie struktury własności spółki klienta i ewentualnie jego organów zarządzających? Czy wystarczającym tutaj będzie poprzestanie na badaniu statusu prawno-gospodarczego kontrahenta, w sposób powszechnie stosowany w obrocie rynkowym przy zawieraniu typowych umów cywilno-prawnych? Jaka ma być podstawa prawna do analizy dla spółek zagranicznych i jakie dokumenty są akceptowane?

Odpowiedź: Art. 8b ust. 3 pkt 2 *ustawy* zobowiązuje do zachowania należytej staranności ubezpieczyciela w odniesieniu do identyfikacji beneficjenta rzeczywistego i stosowaniu uzależnionych od oceny ryzyka odpowiednich środków weryfikacji jego

tożsamości w celu uzyskania danych dotyczących tożsamości beneficjenta rzeczywistego obejmuje m.in. badanie struktury własności spółki klienta (w tym jego organów zarządzających) i zależności klienta.

Podjęte w ramach należytej staranności działania powinny pozwolić w myśl art. 9 ust. 3 *ustawy* na ustalenie i zapisanie imienia, nazwiska, adresu oraz dodatkowo innych danych identyfikacyjnych beneficjenta rzeczywistego, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1 *ustawy*, w zakresie w jakim instytucja obowiązana może je ustalić. Podstawa prawna do analizy dla spółek zagranicznych jest analogiczna jak podstawa prawna do analizy spółek krajowych, tzn. stanowią o niej przepisy *ustawy*, w tym przytoczone w niniejszej odpowiedzi. Do celów analizy spółek zagranicznych mogą być wykorzystywane dokumenty z rejestrów państwa właściwego dla danej spółki.

Instytucja obowiązana powinna dążyć do identyfikacji tego beneficjenta na tyle daleko, na ile jest to możliwe. Jeżeli w dążeniu do identyfikacji instytucja obowiązana dojdzie do momentu, w którym nie będzie możliwe uzyskanie dalszych informacji uznaje się, że środki bezpieczeństwa finansowego zostały zastosowane.

Należyta staranność w kwestii ustalania rzeczywistego beneficjenta (dla klientów indywidualnych oraz klientów będących przedsiębiorcami, w tym spółkami zagranicznymi) powinna znaleźć odzwierciedlenie w wewnętrznej procedurze i przejawiać się dążeniem do ustalenia jego tożsamości. W odniesieniu do przedsiębiorców ubezpieczyciel powinien zweryfikować informacje podane przez klientów w oparciu o dostępne mu narzędzia i dokumenty.

Art. 8b ust. 3

15/02/2010 r.

Jaki jest zakres bieżącego monitoringu, o którym mowa w art. 8b ust. 3 pkt 4 Ustawy? Co to oznacza dla zakładów ubezpieczeń w zakresie długoletnich umów ubezpieczenia, gdzie celem stosunku gospodarczego jest ubezpieczenie (funkcja ochronna)? Czy oparcie się na informacjach okresowo otrzymywanych lub nie otrzymywanych (mających domniemanie braku zmian, pomimo wysłanego zapytania) od klientów, na podstawie ankiet, zapytań, skierowanych do klientów z powołaniem się na przepisy Ustawy, wypełni wymogi Ustawy dla pojęcia „bieżący monitoring, aktualizacja”, w perspektywie braku zmian relacji gospodarczych z klientem? Czy wystarczającym będzie tutaj aktualizacja takich informacji (wysłanie zapytania) realizowana raz w roku (w rocznicę polisy lub przy okazji kontaktu z klientem)?

Odpowiedź: Bieżący monitoring, o którym mowa w art. 8b ust. 3 pkt 4 *ustawy* obejmuje swym zakresem m.in. badanie przeprowadzanych transakcji w celu zapewnienia, że przeprowadzane transakcje są zgodne z wiedzą instytucji obowiązanej o kliencie, profilu jego działalności oraz z ryzykiem, a także - w miarę możliwości - badanie źródła pochodzenia wartości majątkowych oraz bieżące aktualizowanie posiadanych dokumentów i informacji. W celu realizacji powyższego przepisu, w odniesieniu do transakcji przeprowadzanych w ramach długoletnich umów ubezpieczenia na życie, można oprzeć się na informacjach okresowo otrzymywanych od klientów na podstawie ankiet, zapytań skierowanych do klientów przynajmniej raz w roku (np. w rocznicę polisy lub przy okazji kontaktu z klientem).

12/01/2010 r.

Jakie podejście należy stosować w przedmiocie bieżącego monitorowania stosunków gospodarczych z klientem w odniesieniu do towarzystw ubezpieczeniowych?

Odpowiedź: Art. 8b ust. 3 pkt 4 *ustawy* traktujący o **bieżącym** monitorowaniu stosunków gospodarczych z klientem znajdzie zastosowanie w przypadku każdorazowej zmiany zakresu umowy ubezpieczenia lub oferowania nowych produktów.

15/02/2010 r.

Czy bieżący monitoring (art. 8b ust 3 pkt 4 Ustawy) dotyczy także osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej?

Odpowiedź: Bieżący monitoring, o którym mowa w art. 8b ust. 3 pkt 4 *ustawy* dotyczy także osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej.

22/02/2010 r.

Jak rozumieć wspomniane w ustawie „stosunki gospodarcze” np. w art. 8b ust. 3 pkt.4? Czy wymienianie w ustawie w art. 8b ust. 3 pkt.4 monitorowanie bieżących stosunków gospodarczych dotyczy tylko relacji zakładu ubezpieczeń z przedsiębiorcami w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, czy wszystkich klientów, w tym klientów zakładu będących osobami fizycznymi/ nie będącymi przedsiębiorcami/? Czy wskazanie na działalność gospodarczą w definicji stosunków gospodarczych odnosi się do instytucji obowiązanej (zakładu ubezpieczeń) czy do klienta (ubezpieczającego)? Czy te obowiązki, które dotyczą „stosunków gospodarczych” zakład ubezpieczeń występujący jako instytucja obowiązana musi realizować wyłącznie w stosunku do ubezpieczających będących przedsiębiorcami?

Odpowiedź: Środek bezpieczeństwa finansowego, o którym mowa w art. 8b ust. 3 pkt 4 *ustawy*, polegający na bieżącym monitorowaniu stosunków gospodarczych z klientem, w tym na badaniu przeprowadzanych transakcji w celu zapewnienia, że przeprowadzane transakcje są zgodne z wiedzą zakładu ubezpieczeń o kliencie i jego profilu działalności oraz z ryzykiem, a także, w miarę możliwości, badaniu źródła pochodzenia wartości majątkowych oraz na bieżącym aktualizowaniu posiadanych dokumentów i informacji przez zakład ubezpieczeń, powinien być stosowany wobec wszystkich klientów, także wobec klientów będących osobami fizycznymi, którzy nie prowadzą działalności gospodarczej.

Pojęcie „stosunków gospodarczych” na gruncie przepisów *ustawy* oraz Dyrektywy 2005/60 WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie przeciwdziałania korzystaniu z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, oznacza stosunki zawodowe lub handlowe, **związane z działalnością instytucji obowiązanych**, które w momencie nawiązywania kontaktów z klientem roszą nadzieje na długotrwałe ich utrzymywanie.

22/02/2010 r.

Czy w przypadku zakładów ubezpieczeń wyłączenie pkt 4 w art. 8b ust. 3 przez art.9h ma zastosowanie do agenta ubezpieczeniowego, odrębny podmiot związany z zakładem ubezpieczeń umową agencyjną, który jest głównym kanałem sprzedaży, z którego korzysta zakład ubezpieczeń? Czy jeśli zakład ubezpieczeń korzysta z usług agenta ubezpieczeniowego, za którego działania ponosi odpowiedzialność, nie może mu zlecić stosowania środka bezpieczeństwa finansowego, o którym mowa w art. 8b ust. 3 pkt 4?

Odpowiedź: Zakład ubezpieczeń w zakresie ubezpieczeń na życie (wskazany w art. 2 pkt 1 lit. j *ustawy*), który ponosi odpowiedzialność za działania agenta ubezpieczeniowego może za jego pośrednictwem stosować środek bezpieczeństwa finansowego, wskazany w art. 8b ust. 3 pkt 4 *ustawy*. W powyższej sytuacji – na gruncie przepisów *ustawy* – agent ubezpieczeniowy traktowany jest przez zakład ubezpieczeń jako „quasi- pracownik”.

29/03/2010 r.

W jaki sposób mają postępować Agenci w sytuacji wystawiania wielu polis w krótkim okresie czasu dla tego samego ubezpieczającego lub cyklicznego wystawiania polis dla tego samego ubezpieczającego, jeżeli dane podmiotu oraz osoby reprezentujące nie ulegają zmianie? Czy koniecznym jest za każdym razem pozyskiwanie identycznego (pełnego) zakresu danych, czy konieczność pozyskiwania pełnego zakresu danych może być ograniczona do pierwszego zawarcia umowy oraz aktualizacji danych?

Odpowiedź: Zakład ubezpieczeń ma obowiązek stosować środki bezpieczeństwa finansowego, w tym identyfikację klienta i weryfikację jego tożsamości, m.in. przy zawieraniu umowy z klientem. Zatem w sytuacji wystawiania wielu polis w krótkim okresie czasu dla tego samego ubezpieczającego lub gdy cyklicznego wystawiania plisy dla tego samego ubezpieczającego zakład ubezpieczeń powinien za każdym razem stosować przewidziane ustawą środki bezpieczeństwa, w tym identyfikować klienta i weryfikować jego tożsamość.

Art. 8b ust. 4 pkt 2

12/01/2010 r.

Do kogo w przypadku umowy ubezpieczenia na życie należy odnieść „klienta, z którym instytucja obowiązana nie zawarła uprzednio umowy”?

Odpowiedź: Pojęcie klienta, z którym instytucja obowiązana nie zawarła uprzednio umowy w przypadku ubezpieczenia na życie ma zastosowanie do przelewu praw i obowiązków przez dotychczasowego ubezpieczającego na nowego, który pierwotnie nie zawierał umowy z zakładem ubezpieczeń, tj. cesji umowy ubezpieczenia, beneficjentów transakcji nie będących klientami.

12/01/2010 r.

Kogo, w przypadku umowy na życie należy traktować jako klienta? Możliwe jest ubezpieczenie na życie ubezpieczonego (który jednocześnie jest ubezpieczającym) albo

osoby trzeciej (ubezpieczonego) – najczęstszą formą jest ubezpieczenie grupowe, w której ubezpieczony nie jest ubezpieczającym.

Odpowiedź: Za klienta na gruncie *ustawy*, w przypadku ubezpieczenia na życie należy uznać ubezpieczającego tj. stronę zawierającą umowę ubezpieczenia.

12/01/2010 r.

Kto w przypadku umowy ubezpieczenia na życie będzie stroną transakcji niebędącej klientem, *ustawa* nie zawiera definicji *strony transakcji niebędącej klientem*?

Odpowiedź: Za stronę transakcji niebędącą klientem w przypadku umów na życie należy uznać wszystkich, którzy nie zawarli umowy ubezpieczenia, ale brali udział w transakcji.

Art. 8b ust. 5

29/03/2010 r.

Czy zakład ubezpieczeń na życie odstępując od zawarcia umowy w okolicznościach będących przedmiotem regulacji z art. 8b ust. 5 *ustawy* i przekazując dane o których tam mowa do GIIF, może powołać się na te okoliczności przed klientem?

Odpowiedź: Zakład ubezpieczeń odstępując od zawarcia umowy w okolicznościach będących przedmiotem regulacji z art. 8b ust. 5 *ustawy* może poinformować klienta o tym, że powodem odstąpienia jest brak możliwości zastosowania środków bezpieczeństwa finansowego. Natomiast mając na uwadze treść art. 34 *ustawy*, zakład ubezpieczeń nie powinien informować klienta o tym, że w uzasadnionych przypadkach, z uwzględnieniem ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, przekazał Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej informacje o danym kliencie wraz z posiadanymi informacjami o planowanej przez niego transakcji.

Art. 9a ust. 3

29/03/2010 r.

Jak w kontekście wykonania uprawnienia z art. 9a ust. 3 *ustawy* należy prawidłowo zaklasyfikować uprawnionego oraz uposażonego z polisy, tj. jako klienta, jako stronę transakcji nie będącą klientem czy jako beneficjenta rzeczywistego?

Odpowiedź: Środki bezpieczeństwa finansowego polegające na weryfikacji tożsamości odnoszą się do klienta (art. 8b ust.3 pkt 1. *ustawy*) oraz do beneficjenta rzeczywistego (art. 8b ust. 3 pkt 2 *ustawy*), zatem instytucja obowiązana powinna stosować je odpowiednio wobec uposażonego lub uprawnionego, o których mowa w art. 9a ust. 3 *ustawy*, w zależności od tego czy w relacji do instytucji obowiązanej występują jako klient czy jako beneficjent rzeczywisty.

Art. 9d ust. 1 pkt 2 lit. b

12/01/2010 r.

Czy wskazane w art. 9d ust. 1 pkt 2 lit. b *ustawy* limity składki należy odnosić do całej umowy ubezpieczenia, czy też do każdego z ubezpieczanych ryzyk (umów) osobno, tj. oddzielnie do umowy podstawowej, a oddzielnie do umów dodatkowych?

Odpowiedź: Limity składki rocznej, o których mowa w art. 9d ust. 1 pkt 2b *ustawy*, należy odnosić do całej umowy ubezpieczenia, rozumianej jako ubezpieczenie podstawowe oraz ubezpieczenie dodatkowe.

12/01/2010 r.

Czy w przypadku umów grupowego ubezpieczenia na życie oraz ubezpieczeń bankassurance wskazane limity składki mają zastosowanie do składki należnej za całą umowę ubezpieczenia obejmującą wszystkich ubezpieczonych, czy też składki za poszczególnego ubezpieczonego?

Odpowiedź: Limity składki rocznej, o których mowa w art. 9d ust. 1 pkt 2b *ustawy*, w przypadku umów ubezpieczenia grupowego lub ubezpieczeń bankassurance należy odnosić do składki należnej, rozumianej jako składka z umowy podstawowej oraz umów dodatkowych, o ile występują, za poszczególnego ubezpieczonego objętego przez towarzystwo ochroną ubezpieczeniową.

Art. 9f

29/03/2010 r.

Czy GIIF dysponuje lub zamierza stworzyć listę banków fikcyjnych, bądź może rekomendować taką listę prowadzoną przez inny podmiot, w związku z obowiązkami wynikającymi dla zakładów ubezpieczeń na życie z art. 9f *ustawy*?

Odpowiedź: Generalny Inspektor Informacji Finansowej nie dysponuje listą banków fikcyjnych, ani też nie rekomenduje list prowadzonych przez inne podmioty. W chwili obecnej Generalny Inspektor Informacji Finansowej nie planuje stworzenia takiej listy.

Art. 9d ust. 2

29/03/2010 r.

Czy do zastosowania łagodniejszych środków bezpieczeństwa finansowego, w trybie art. 9d ust. 2 *ustawy* wystarczającym jest oparcie się na oświadczeniu klienta o zajściu okoliczności tam opisanych? Czy w pozostałych przypadkach zakład ubezpieczeń na życie realizując obowiązki wynikające z *ustawy*, których zakres uzależniony jest od szczególnego statusu klienta, np. beneficjent rzeczywisty, stosunki gospodarcze i wiodący przedmiot działalności może przede wszystkim opierać się na oświadczeniach klientów w przedmiocie tych okoliczności? Czy potwierdzenie zweryfikowania klienta jako podmiotu dopuszczonego do publicznego obrotu musi zostać udokumentowana, a jeżeli tak to w jaki sposób? Czy informacja zaczerpnięta ze strony internetowej będzie wystarczająca?

Odpowiedź: Na podstawie art. 9d ust. 2 *ustawy* instytucja obowiązana może ograniczyć stosowanie środków bezpieczeństwa finansowego w przypadku, gdy klient jest spółką, której papiery wartościowe są dopuszczone do publicznego obrotu na rynku regulowanym w co najmniej jednym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w państwie równoważnym. Weryfikacja, czy klient jest spółką której papiery wartościowe są dopuszczone do publicznego obrotu na rynku regulowanym w co najmniej jednym państwie członkowskich Unii Europejskiej lub w państwie równoważnym należy do obowiązków

instytucji obowiązanej, który może być realizowany np. poprzez skorzystanie z notowań dostępnych w Internecie. Przepisy nie zakazują instytucji obowiązanej opierania się na oświadczeniu złożonym w tym zakresie przez klienta, niemniej z uwagi na fakt, iż instytucja obowiązana chce ograniczyć stosowanie środków bezpieczeństwa, powinna dołożyć należytej staranności w ustaleniu okoliczności warunkujących ograniczenie stosowania środków bezpieczeństwa finansowego. W przypadku wątpliwości, czy klient jest spółką, której papiery wartościowe są dopuszczone do publicznego obrotu na rynku regulowanym w co najmniej jednym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w państwie równoważnym, instytucja obowiązana powinna zastosować środki bezpieczeństwa adekwatne do sytuacji (tj. podstawowe lub wzmożone).

Art. 9i

12/01/2010 r.

Jak należy rozumieć przepis art. 9i ustawy?

Odpowiedź: W przypadku transakcji związanej z umową ubezpieczenia przeprowadzanej przez towarzystwo na podstawie zlecenia lub dyspozycji od podmiotu świadczącego usługi finansowe, towarzystwo może uznać, iż obowiązki zawarte w art. 8b ust. 3 pkt 1-3 *ustawy*, zostały wykonane przez podmiot świadczący usługi finansowe, o ile zostanie zapewnione przekazanie kopii dokumentów lub informacji potwierdzających zastosowanie środków bezpieczeństwa finansowego przez podmiot świadczący usługi finansowe. Dotyczy to w szczególności ubezpieczeń, których stroną jest inna instytucja obowiązana, która dokonuje identyfikacji klienta i opłaca składki do towarzystwa ze środków uzyskanych uprzednio od klienta. W przypadku dokonywanych przez klienta zmian w umowie – zmiana jej zakresu – należy zastosować środki bezpieczeństwa finansowego określone art. 8b ust. 3 pkt 4 *ustawy*.

22/02/2010 r.

Jak wygląda realizacja obowiązków wynikających z ustawy przypadku gdy na podstawie umowy agencyjnej w procesie zawierania i obsługi umów ubezpieczenia na życie oprócz zakładu ubezpieczeń pojawia się pośrednik ubezpieczeniowy w zakresie ubezpieczeń na życie (agent ubezpieczeniowy), który sam ponosi odpowiedzialność za swoje działania? Czy wówczas agent jako instytucja obowiązana w rozumieniu ustawy stosuje środki bezpieczeństwa finansowego w swoim imieniu, a jeżeli zakład mu je zleci w trybie art. 9h ustawy – dodatkowo również w imieniu zakładu ubezpieczeń? Czy jeśli pośrednik ubezpieczeniowy stosuje środki bezpieczeństwa finansowego w swoim imieniu jako instytucja obowiązana, może przekazywać zdobyte informacje zakładowi ubezpieczeń (innej instytucji obowiązanej), z którym związany jest umowa agencyjną?

Odpowiedź: Zgodnie z art. 9i ust. 1 *ustawy* instytucja obowiązana przeprowadzająca transakcje na podstawie zlecenia lub dyspozycji przyjętej lub otrzymanej przez podmiot świadczący usługi finansowe, mający siedzibę na terenie państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa równoważnego, może uznać obowiązki, o których mowa w art. 8b ust. 3 pkt 1-3 *ustawy*, za wykonane pod warunkiem zapewnienia przekazania na każde

żądanie instytucji obowiązanej kopii dokumentów lub informacji potwierdzających zastosowanie środków bezpieczeństwa finansowego.

Na podstawie przytoczonego przepisu oraz w związku z art. 3 pkt 2 lit. „e” *Dyrektywy 2005/60 WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie przeciwdziałania korzystaniu z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu*, zakład ubezpieczeń w zakresie ubezpieczeń na życie może uznać obowiązki, o których mowa w art. 8b ust. 3 pkt 1-3 *ustawy*, za wykonane przez agenta ubezpieczeniowego będącego instytucją obowiązaną (mającego siedzibę na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa równoważnego), pod warunkiem wskazanym w art. 9i ust. 1 *ustawy*. Jednocześnie należy nadmienić, iż zgodnie z art. 9h *ustawy*, zakład ubezpieczeń w zakresie ubezpieczeń na życie, może korzystać z usług innych podmiotów, w tym agenta ubezpieczeniowego będącego instytucją obowiązaną, w zakresie wykonywania obowiązków określonych w art. 8b ust. 3 pkt 1-3 *ustawy*, ponosząc odpowiedzialność za ich wykonanie.

Art. 20

29/03/2010 r.

Jak kształtują się zasady odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń za wynikłą szkodę przed decyzją GIIF rozstrzygającą o wstrzymaniu transakcji, blokadzie rachunku oraz zamrożeniu wartości majątkowych?

Odpowiedź: Przepis art. 20 *ustawy* odnosi się do odpowiedzialności i szkody powstałej na skutek blokady rachunku lub wstrzymania transakcji z dokonanych z naruszeniem prawa. Zgodnie z art. 20d ust. 3 *ustawy* do zamrażania wartości majątkowych stosuje się odpowiednio ww. art. 20 *ustawy*. Zapisy zabezpieczające instytucje obowiązane przed odpowiedzialnością powinny stanowić integralną część umów zawieranych z klientem.

Art. 20d

21/04/2010 r.

W jaki sposób powinna przebiegać procedura zamrożenia aktywów w przypadku produktów ubezpieczeniowych tj. ubezpieczeniowe fundusze kapitałowe oraz produkty ochronne?

Czy w przypadku ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych zakład ubezpieczeń zobowiązany jest zamrozić jednostki uczestnictwa czy wartość w złotych?

Czy w okresie zamrożenia zakład ubezpieczeń ma prawo pobierać opłaty z tytułu zarządzania, z tytułu ochrony w przypadku ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych oraz produktów ochronnych?

Czy pobrana składka ubezpieczeniowa powinna być domrożona do środków już zamrożonych a jeśli nie - jak się zmieni stosunek prawny umowy w której mowa o tym, iż warunkiem ochrony ubezpieczeniowej jest opłacenie składki?”

Wobec wysokiego rygoryzmu obowiązków z art. 20d *ustawy*: czy zakład ubezpieczeń ma obowiązek mrożenia aktywów w przypadku składek wpływających na ubezpieczenie ochronne? Czy wówczas realizowana będzie umowa ubezpieczenia (funkcja ochronna)? Czy w przypadku szkody mrożona ma być wartość pieniężna

świadczenia? Czy w przypadku konieczności zamrożenia istnieje obowiązek rozwiązania umowy lub prawo rozwiązania umowy?

Odpowiedź: Przepisy bezpośrednio obowiązującego prawa Unii Europejskiej, dotyczące szczególnych środków ograniczających skierowanych przeciwko osobom, grupom lub podmiotom, nie regulują działań, które powinny zostać podjęte przez adresatów tych norm w zakresie odnoszącym się do przeprowadzenia procedury zamrożenia. Mechanizm zamrożenia funduszy, zgodnie z definicją, ma na celu zapobieganie jakiegokolwiek zmianie, która miałaby wpływ na ich wielkość, wartość lub lokalizację, a także która umożliwiałaby korzystanie z funduszy. Sposób dokonania zamrażania, w tym kwestie dotyczące tego, w jakich jednostkach zostanie dokonane zamrożenie (czy np. będzie to równowartość wyrażona w złotych, czy w jednostkach uczestnictwa), powinien być uregulowany przez instytucje obowiązana w procedurze wewnętrznej, także w celu jednolicenia postępowania w podobnych przypadkach.

Jakiegokolwiek transakcje mogą zostać dokonane jedynie w przypadku, gdy zostało to *expressis verbis* przewidziane przepisami rozporządzenia, również w przypadku gdy środki – wcześniej zamrożone - zostały zwolnione na mocy decyzji właściwego organu.

Przepisy poszczególnych rozporządzeń enumeratywnie wymieniają przypadki, w jakich Państwa członkowskie mogą udzielić szczególnych upoważnień na zwolnienie zamrożonych funduszy. Zwolnienie takie, dokonane na wniosek zainteresowanej osoby lub podmiotu, ma również zastosowanie w odniesieniu m.in. do płatności na takie cele jak zapłata składki ubezpieczeniowej czy uiszczenie na rzecz instytucji należnych opłat, związanych z zarządzaniem.

Reasumując należy zatem stwierdzić, że każdorazowe zamrożenie wartości majątkowych powinno odbywać się w trybie i na zasadach określonych w rozporządzeniu wprowadzającym konkretne środki ograniczające. Każdorazowe powiększenie kwoty zamrożonej powinno odbyć się na zasadach opisanych w rozporządzeniu.

Tryb zwalniania zamrożenia wartości majątkowych został określony w *ustawie*. W sytuacji, gdy instytucja obowiązana zidentyfikuje osobę, grupę lub podmiot w stosunku do której należy zastosować szczególne środki ograniczające, mając wątpliwości czy wewnętrzne procedury będą adekwatne do danego przypadku, instytucja ta może wystąpić do Generalnego Inspektora jako właściwego organu z prośbą o rozstrzygnięcie w sprawie, przedstawiając jednocześnie stan faktyczny, który pozwoli na zajęcie stanowiska.

Art. 34

29/03/2010 r.

Czy dane rejestrowane, analizowane i gromadzone przez zakład ubezpieczeń w wykonaniu ustawy mogą być przez ten zakład wykorzystywane dla celów związanych z przeciwdziałaniem przestępczości ubezpieczeniowej? Czy wówczas zakład ubezpieczeń ma prawo na podstawie art. 19 ust. 2 pkt. 22 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej przekazać stosowną informację innemu zakładowi ubezpieczeń?

Odpowiedź: Dane rejestrowane, analizowane i gromadzone przez zakład ubezpieczeń w ramach wykonywania przepisów ustawy mogą być wykorzystywane przez ten zakład we

własnym zakresie w celu przeciwdziałania przestępczości ubezpieczeniowej. Ponadto, w świetle art. 34 *ustawy* zakład ubezpieczeń może w trybie art. 19 ust. 2 pkt 22 *ustawy z dnia 22 maja o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. z 2010 r. Nr 11, poz. 66)* udzielać informacji, zgromadzonych w związku z wykonywaniem przepisów *ustawy*, na wniosek innego zakładu ubezpieczeń w zakresie niezbędnym dla przeciwdziałania przestępczości ubezpieczeniowej, za wyjątkiem faktu poinformowania Generalnego Inspektora Informacji Finansowej o transakcjach, których okoliczności wskazują, że wartości majątkowe mogą pochodzić z prania pieniędzy albo o rachunkach podmiotów, co do których zachodzi uzasadnione podejrzenie, że mają związek z finansowaniem terroryzmu oraz o transakcjach dokonywanych przez te podmioty.

15/02/2010 r.

Czy w odniesieniu do ustawy o ochronie danych osobowych należy dołączyć do klauzuli informacyjnej, informację że dane są przetwarzane pod kątem Ustawy? Zakładając konieczność podpisania przez klienta takiej klauzuli informacyjnej, jak powinien zachować się zakład ubezpieczeń jeżeli osoba której dane dotyczą, albo osoba przekazująca dane ubezpieczycielowi na potrzeby umowy ubezpieczenia, odmówi jej podpisania? W celu weryfikacji klienta jako PEP lub terrorysta, Instytucja Obowiązana będzie zbierać dane osobowe osób przed zawarciem umowy, jaka jest zatem właściwa podstawa prawna? Jak w świetle Ustawy o ochronie danych osobowych przetwarzać dane rzeczywistego beneficjenta i jak spełnić obowiązek informacyjny?

Odpowiedź: W związku z przetwarzaniem przez instytucję obowiązaną danych osobowych wskazanych w *ustawie*, znajdują zastosowanie przepisy *ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.)*. Instytucja obowiązana zbierająca (a zatem przetwarzająca) dane osobowe na potrzeby realizacji przepisów *ustawy* powinna, zgodnie z art. 24 ust. 1 *ww ustawy o ochronie danych osobowych*, poinformować osobę, której dane dotyczą, m.in. o obowiązku podania danych oraz o podstawie prawnej tego obowiązku. Jednocześnie należy podkreślić, że z uwagi na fakt, iż przetwarzanie danych jest niezbędne do spełnienia obowiązku wynikającego z przepisów prawa tj. *ww ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu*, art. 24 ust. 1 *ww ustawy o ochronie danych osobowych* ma charakter informacyjny (nie jest wymagana zgoda osoby, której dane osobowe dotyczą).

Natomiast w świetle art. 8b ust. 5 *ustawy*, w przypadku, gdy instytucja obowiązana nie może wykonać obowiązków, o których mowa w art. 8 ust. 3 pkt 1-3 *ustawy*, np. klient odmówi poddania się identyfikacji, instytucja obowiązana nie przeprowadza transakcji, nie podpisuje umowy z klientem lub rozwiązuje zawarte umowy oraz w uzasadnionych przypadkach przekazuje Generalnemu Inspektorowi informacje o danym kliencie wraz z posiadanymi informacjami o planowanej przez niego transakcji.

Odnosząc się do podstawy prawnej zbierania przez instytucję obowiązaną danych osobowych przed zawarciem umowy należy przytoczyć art. 9a ust. 1 *ustawy*, zgodnie z którym identyfikacja klienta i weryfikacja jego tożsamości oraz identyfikacja beneficjenta rzeczywistego następuje przed zawarciem umowy z klientem lub przed przeprowadzeniem transakcji.

Ponadto, art. 8b ust. 4 pkt 1 *ustawy*, w świetle którego środki bezpieczeństwa finansowego, w tym identyfikacja klienta, stosowane są m.in. przy zawieraniu umowy z klientem oraz art. 9e ust. 5 *ustawy*, na podstawie którego instytucja obowiązana może przyjmować oświadczenia na piśmie, czy dany klient jest osoba zajmującą eksponowane stanowisko polityczne – wskazują na możliwość zbierania przez instytucję obowiązana danych osobowych bezpośrednio przed zawarciem umowy.

Przepisy *ww. ustawy o ochronie danych osobowych* powinny także mieć zastosowanie w związku z przetwarzaniem danych beneficjenta rzeczywistego, dlatego też zasadne jest, aby instytucja obowiązana określiła w procedurze wewnętrznej m.in. sposób, w jaki będzie informować beneficjenta rzeczywistego o przetwarzaniu jego danych osobowych. Możliwe jest przyjęcie rozwiązania, zgodnie z którym klient instytucji obowiązanej pisemnie zobowiąże się do poinformowania beneficjenta rzeczywistego o przetwarzaniu przez instytucję obowiązana danych osobowych beneficjenta rzeczywistego oraz przekaze mu pozostałe informacje, wymienione w art. 25 ust. 1 *ustawy o ochronie danych osobowych*.

15/02/2010 r.

Jakie obowiązki ciążyą na zakładach ubezpieczeń działu II (załącznik do Ustawy o działalności ubezpieczeniowej) w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, według stanu prawnego obowiązującego od dnia 22 października 2009 r.?

Odpowiedź: *Ustawa z dnia 25 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2009 r. Nr 166, poz. 1317)* zmieniła m.in. katalog instytucji obowiązanych. W związku z tym oraz w odniesieniu do przepisów *ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1151 ze zm.)* w aktualnym stanie prawnym (obowiązującym od dnia 22 października 2009 r.) instytucjami obowiązany są podmioty świadczące ubezpieczenia na życie, wskazane w dziele I załącznika do *ww. ustawy o działalności ubezpieczeniowej*. Zgodnie z art. 2 pkt 1 lit. j *ustawy* instytucjami obowiązany są zakłady ubezpieczeń w zakresie ubezpieczeń na życie, w tym ubezpieczycieli krajowych, główne oddziały ubezpieczycieli z państwa niebędącego członkiem Unii Europejskich, oddziały ubezpieczycieli z państwa członkowskiego Unii Europejskiej, pośredników ubezpieczeniowych w zakresie ubezpieczeń na życie, chyba, że z ich działania odpowiedzialność ponosi ubezpieczyciel.

Zatem zakłady ubezpieczeń określonych w dziele II *ww. załącznika ustawy o działalności ubezpieczeniowej*, jako niewskazane w *ustawie*, nie są instytucjami obowiązany.

15/02/2010 r.

Na jakiej zasadzie (podstawie) zakład ubezpieczeń może rozwiązać umowę z klientem w razie stwierdzenia, podczas jej trwania, iż jest on kwalifikowany jako terrorysta (lub z innego powodu dopuszczonego ustawą AML)?

Odpowiedź: Przepisy *ustawy* zobowiązują instytucję obowiązana do rozwiązania umowy z klientem w przypadku, gdy instytucja obowiązana nie może wykonać obowiązków z zakresu stosowania środków bezpieczeństwa finansowego. Rozwiązanie przez instytucję obowiązana umowy z klientem z innego powodów niż wskazanego w art. 8b ust. 5 *ustawy*, w świetle przepisów *ustawy* pozostaje w sferze decyzji instytucji obowiązanej.

15/02/2010 r.

art. 17 *ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu*

Jaki jest zakres analizy, o której mowa w art. 17 *ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu*, tj. czy analiza taka powinna być przeprowadzona przez zakład ubezpieczeń (instytucję obowiązana) w stosunku do absolutnie, wszystkich jego dotychczasowych klientów czy też tylko do klientów będących stroną stosunków prawnych, objętych przepisami *Ustawy w brzmieniu obowiązującym do dnia 21 października 2009 r.*? Czy jest jakaś cezura czasowa takiej, historycznej analizy? Czy analiza ta dotyczy tylko czynnych stosunków gospodarczych, według stanu na dzień 22 października 2009 r., czy też stosunków zamkniętych przed tą datą?

Odpowiedź: Art. 17 *ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu* (Dz. U. z 2009 r. Nr 166, poz. 1317) zakłada, że instytucje obowiązane w ciągu 12 miesięcy od dnia wejścia w życie przepisów ww *ustawy* (tj. od dnia 22 października 2009 r.) przeprowadzą w stosunku do dotychczasowych klientów na podstawie analizy ocenę ryzyka, o której mowa w art. 8b ust. 1 *ustawy*.

Analiza powinna obejmować wszystkich klientów instytucji obowiązanej w oparciu o stan na dzień 22 października 2009 r. Sposób przeprowadzenia analizy, zakres czasowy analizy oraz zakres podmiotowy (tzn. kogo w świetle przepisów *ustawy* w kontekście rodzaju prowadzonej działalności instytucja obowiązana uznaje za klienta) powinien być określony przez instytucję obowiązana w procedurze wewnętrznej i wynikać z oceny ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.

Zatem instytucja obowiązana powinna sama podjąć decyzję o zakresie czasowym i podmiotowym objętej analizą.

Rozporządzenie 1781/2006

29/03/2010 r.

Prosimy o potwierdzenie, prawidłowości wykładni, iż rozporządzenie (WE) nr 1781/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 listopada 2006 r. w sprawie informacji o zleceniodawcach, które towarzyszą przekazom pieniężnym (Dz. Urz. UE L

345 z 08.12.2006 r., str. 1) nie ma zastosowania do zakładów ubezpieczeń na życie, w kontekście obowiązków wynikających dla nich z ustawy?

Odpowiedź: Przepisy rozporządzenia (WE) nr 1781/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 listopada 2006 r. w sprawie informacji, które towarzyszą przekazom pieniężnym (Dz.U. UE. L 345 z dnia 8 grudnia 2006 r.) nie mają zastosowania do zakładów ubezpieczeń o tyle, o ile zakłady ubezpieczeń nie uczestniczą w realizowaniu przekazów pieniężnych, o których mowa w przedmiotowym rozporządzeniu.